

Kanun Numarası	5228
Başlığı	BAZI KANUNLARDA VE 178 SAYILI KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMEDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN
Kabul Tarihi	16/07/2004
Kabul Edildiği Birleşim	22.Dönem 2.Yasama Yılı 116.Birleşim
Cumhurbaşkanlığına Gidiş Tarihi	
Cumhurbaşkanlığından Geliş Tarihi	
Cumhurbaşkanınca Yapılan İşlem	
Resmi Gazete Tarihi	
Resmi Gazete Numarası	
Diğer Bilgiler	Tasarı/Teklif Bilgileri ve Komisyon Raporları

Kanun Tasarısının Metni	
Dönemi ve Yasama Yılı	22/2
Esas Numarası	1/840
Başkanlığa Geliş Tarihi	23/06/2004
Tasarının Başlığı	Bazı Kanunlarda ve 178 Sayılı Kanun Hükmünde Kararıname de ğişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı
Tasarının Özeti	Yurt dışı kazançların Türkiye'ye aktarılması sağlamak amacıyla kazançlarla ilgili istisna düzenlemesi yapılması, zordurum hallerinde sağlanan kolaylıklardan yararlanılabilmesi için başvuru zorunluluğunun kaldırılması, mücbir bir sebep dönemlerinden birden fazla vergilendirme dönemi için tek bir beyanname verilmesi imkanının getirilmesi ve bu beyanname üzerinden tahakkuk eden verginin ödenmesinde kolaylık sağlanması öngörülmektedir.
Tasarının Son Durumu	KANUNLAŞTI

Komisyon Tipi	Adı	Giriş Tarihi	Çıkış Tarihi	Yapılan İşlem	Karar Tarihi
Esas Komisyon	Plan ve Bütçe Komisyonu	29/06/2004	09/07/2004	Raporunu Verdi	06/07/2004

Esas Komisyon Raporu(Sirasayısı) 645

Kanun Numarası: 5228

AYRIŞIK OY

Tasarı bir bütünlüğe sahip değildir. Bazı vergi yasaları dışında vergi dışındaki alanları ilgilendiren çok çeşitli yasalarda düzenlemeler yapmaktadır.

Tasarının katılmadığımız düzenlemelerine ilişkin görüşlerimiz aşağıdadır.

1. Tasarı çeşitli maddelerine serpiştirilen birçok düzenlemesiyle bir kısmı çok önemli olan konularda af düzenlemeleri yapmaktadır. 4811 sayılı Vergi Barışı Kanununun yürürlüğe girmesinden sonra bir daha af düzenlemesi yapmayacağını, hatta bu konuda Anayasa değişikliğine bile gideceğini söyleyen hükümet bu sözlerini çok çabuk unutup ilk fırsatta çeşitli konularda af düzenlemesi yapmakta sakınca görmemiştir.

2. Tasarının 7 nci maddesiyle Vergi Usul Kanunu (VUK)'nun 215. maddesi değiştirilerek ödenmiş sermayesi en az 100 milyon ABD doları ya da muadili yabancı para karşılığı Türk Lirası ve sermayesinin en az yüzde 40'ı ikametgâhı, kanuni ve iş merkezi Türkiye'de bulunmayan kişilere ait olan işletmelere kayıtlarını Türk para birimi dışında başka bir para birimiyle tutmalarına Bakanlar Kurulunca izin verilebileceği hükmü getirilmektedir. Bu mükellefler ayrıca enflasyon düzeltmesi yapamayacaklardır.

Bilindiği gibi VUK'nun 1.1.2004 tarihinde yürürlüğe giren "enflasyon düzeltmesi" hükümleri işletmelere muhasebe kayıtlarını enflasyon etkilerinden arındırarak tutma olanağı getirmiştir. "Enflasyon düzeltmesi" enflasyonun belli bir orana ulaşması halinde uygulanabilecektir. Enflasyonun düşük olduğu dönemlerde "enflasyon düzeltmesi" uygulanmayacaktır. Tasarının düzenlemesi ise belli mükelleflere yabancı para cinsinden kayıt tutma olanağını getirmek suretiyle adeta devamlı olarak bir "enflasyon düzeltmesi" olanağını sağlamaktadır. Madde bu şekliyle eşitlik ilkesi açısından Anayasaya aykırı olması yanında ekonomide haksız rekabete de yol açacaktır. Bunun yanında madde muvazaalı hisse devirleri yoluyla vergi matrahının kolaylıkla azaltılabilmesine olanak verecek şekilde yazılmıştır. Ayrıca Bakanlar Kurulu'na verilen bu olanaktan yararlanacakları işletme bazında belirleme yetkisi Anayasanın 73. maddesine aykırıdır.

3. Tasarının 9. maddesinde yer alan (9) nolu bentle sadece belirli bir mükellef grubuna enflasyon düzeltmesi yapılması olanağının getirilmesi bu işletmeler altın ve gümüş alım, satım ve imali ile uğraşan işletmeler de olsa adil değildir. Anılan işletmelerin enflasyondan kaynaklanan sorunları tabii ki çözümlenmelidir. Ancak bir önceki paragrafta sözü edilen düzenlemeyle birlikte düşünüldüğünde Tasarının bu konuda bütünsel, tutarlı bir yaklaşımı olmadığı ortaya çıkmaktadır.

4. Hatırlanacağı gibi 27 Şubat 2003 tarihinde Vergi Barışı Kanunu kabul edilmişti. Kanunun görüşmeleri TBMM'nde yapılırken 2001 krizini yaşamış bir ekonomide zaten zor durumda olan işletmelerin rahatlatılması, krizin etkilerinin gelecek dönemlere taşınmaması açısından vergi borçlarının yeniden taksitlendirilmesi, bu kapsamda ceza ve faizlerin bir kısmının silinmesi yönündeki düzenlemelere CHP grubu olarak destek vermiştik. Ancak destek vermediğimiz önemli bir madde vardı. Kanunun 14 üncü maddesi milyarlarca dolarlık hayali ihracatın yapıldığı bir ekonomide bilerek sahte belge kullananları da affediyordu. Kanunu hazırlayıp TBMM'ne getiren Maliye Bakanı Kanunun bu maddesiyle bir şirketin aralarında kendisinin de olduğu yönetim kurulu üyeleri hakkında, bizzat başında bulunduğu Maliye Bakanlığı'nın denetim elemanlarının raporları uyarınca açılmış ve ceza

mahkemelerinde sürmekte olan bir davayı ortadan kaldırmaktaydı. Bu madde CHP grubunun bütün uyarılarına ve karşı çıkmasına rağmen kabul edildi ve yürürlüğe girdi.

Ne var ki bu olayın bir yönüydü. Maliye Bakanı'nın yönetim kurulu üyesi olduğu şirketin sahte fatura kullanmak dışında sahte fatura düzenlemek suretiyle yapmış olduğu ihracat da vardı ve bunlar af kapsamı dışında kalmıştı. Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra konunun bu bölümünün af kapsamı dışında kaldığı anlaşıldı. Ancak bu defa biraz daha farklı bir yöntem izlendi. Af maddesi hükümet tasarısıyla TBMM'ne gönderilmeyip, komisyon görüşmeleri sırasında bir önergeyle Tasarıya eklendi.

Tasarıya komisyon görüşmeleri sırasında AKP milletvekilleri tarafından verilen ve CHP grubunun muhalefetine rağmen iktidar grubu milletvekillerinin kabul oylarıyla eklenen 11. madde ile bir yandan hayali ihracatın önündeki engeller kaldırılırken, öte yandan Maliye Bakanı Kemal Unakıtan'ın da sanığı olduğu bir ceza davasının ortadan kaldırılması sağlanmaktadır. Maliye Bakanı'nın yönetim kurulu üyesi olduğu şirketin sahte fatura düzenleyerek yapmış olduğu yüz milyonlarca dolarlık hayali ihracat sonucu almış olduğu KDV iadeleri nedeniyle yönetim kurulu üyeleri hakkında halen ceza mahkemelerinde sürmekte olan bir dava vardır.

Komisyon görüşmeleri sırasında iktidar partisinin bazı milletvekillerinin vermiş olduğu bir önergeyle Vergi Usul Kanununun 359. maddesine eklenen hüküm, açıkça Maliye Bakanının yönetim kurulu üyesi olduğu şirket ve benzerlerini tanımlamaktadır. Çünkü maddeye göre ihracatın önemli bir bölümünü gerçekleştiren dış ticaret sermaye şirketleri ile sektörel dış ticaret şirketlerinin sahte belge düzenlemek suretiyle yapmış oldukları ihracat (hayali İhracat) nedeniyle anılan şirketlerin yöneticileri hakkında ceza davası açılabilir veya mahkemelerde mevcut ceza davaları devam edecektir. Bu konuda yeni olan bir şey yoktur. Yeni olan dış ticaret şirketleri veya sektörel dış ticaret şirketleri dışındaki şirketlerin (Örneğin Maliye Bakanı'nın yönetim kurulu üyesi olduğu şirket) sahte belge düzenlemek suretiyle yapmış oldukları İhracat nedeniyle almış oldukları haksız KDV iadesinden bu şirketlerin yönetim kurulu üyelerinin sorumlu olmayacakları hususudur. Madde görünüşte kanun hükmünün yürürlük tarihinden sonraki olaylara uygulanacağı şeklinde ise de Ceza Hukukundaki prensibe göre bir fiil bir yasayla suç olmaktan çıkarılıyor ise yeni yasal durum eski fiillere de uygulanır. Yani Maliye Bakanı'nın ceza davası bu düzenlemenin yasalaşması halinde ortadan kaldırılmış olacaktır.

Komisyonunun CHP'li milletvekillerinin önergeye ilişkin uyarıları ve muhalefeti kabul görmediği gibi, önergenin kabulü sonrasında yeniden görüşülmesi için vermiş oldukları önerge de kabul edilmemiştir.

Tasarının bu maddesi kesinlikle yanlış olduğu gibi Anayasaya da aykırıdır.

5. Tasarının 15 ve 16. maddeleriyle Katma Değer Vergisi (KDV) Kanununun 13 ve 17. maddelerinde çeşitli değişiklikler ve ilaveler yapılmak suretiyle mevcut istisnaların kapsamı genişletilmektedir. KDV'nde Avrupa Birliği normları ile ekonomik ve toplumsal ihtiyaçlar dışında istisnaların kapsamının genişletilmesi doğru değildir. Sistemin bütünlüğü bozulduğu gibi, verginin yönetimi zorlaşır ve bazen de istenilen sonuçlara ulaşılamayabilir. Tasarıdaki istisnalar bu açıdan geniş tutulmuş olup bazıları biraz önce belirttiğimiz sorunları yaratacak niteliktedir.

6. Tasarının 28 ve 31. maddeleriyle Gelir Vergisi Kanunu ve Kurumlar Vergisi Kanununda yapılan değişikliklerle eğitim ve öğretim işletmeleri için yaygın bir şekilde kazanç istisnası getirilmektedir. Vergi teşvikinin uygulanacağı işletmelerde okul türleri arasında bir ayırım yapılmadığı gibi kapasite veya başka bazı şartların aranmaması istisnanın istenilen amaca ulaşmasını engelleyecektir. Ayrıca istisna hükmünün çok geniş bir alanı kapsamaması karşısında mevcut işletmelerin istisnadan yararlanamayacak olmaları çeşitli olumsuzluklar yaratacaktır.

7. Tasarının 40. maddesi Gider Vergileri Kanununun 39. maddesinde değişiklik yapmak suretiyle GSM işletmecileri tarafından verilenler dışındaki telekomünikasyon hizmetlerini de Özel İletişim Vergisi (ÖİV) kapsamına almaktadır. Bu düzenleme Tasarının Geçici 2. maddesiyle yapılan düzenlemeyle birlikte dikkate alındığında Telekom hasılatından halen Hazine'ye ödenmekte olan yüzde 15 oranındaki payın ÖİV'ne dönüştürülmek istendiği anlaşılmaktadır. Her şeyden önce bu düzenlemenin konuşma ücretlerine ek bir vergi olarak yansımaması gerekir.

Ayrıca ÖİV'nin isminde yer alan "Özel" kelimesi Telekom'un verdikleri de dahil olmak üzere tüm telekomünikasyon hizmetlerini verginin kapsamına aldığından artık anlamını yitirmektedir. Yani isimle verginin kapsamı uyumlu değildir.

8. Tasarının 45 - 49. maddeleriyle 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununda yapılması öngörülen değişiklikler araç muayene hizmetlerinin Karayolları Genel Müdürlüğünden alınarak özel sektöre gördürülmesini öngörmektedir. Özellikle komisyona verilen bilgilerden bunun kamu hizmetinin gördürülmesinden çok özelleştirme mantığı içerisinde gelir sağlama amacına yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Konuya salt özelleştirme mantığı içerisinde yaklaşmak yanlıştır.

Ayrıca Tasarı düzenlemeleri araç muayene istasyonlarının sorumluluğu konusunda eksiktir.

9. Tasarıya komisyon görüşmeleri sırasında eklenen 53. madde ile üzerinde eğitim veya sağlık amaçlı sınırlı aynı hak tesis edilmiş Hazine taşınmazlarının vakıf üniversiteleri veya Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınmış olan vakıflara 492 sayılı Harçlar Kanununa göre belirlenen harca esas değerin yarısı üzerinden satılabilmesi yönündeki düzenlemeyi doğru bulmuyoruz. Bunun anılan üniversiteleri veya vakıfları teşvik konusuyla bir ilgisi bulunmamaktadır. Söz konusu Hazine taşınmazları zaten 49 yıla kadar sürelerle sembolik denebilecek bedeller üzerinden anılan kurumlara irtifak hakkı tesisi yoluyla kiralanmıştır. Bu önemli bir teşviiktir. Tasarıyla ilave olarak sağlanmak istenen bu olanağın bir ölçüsü bulunmamaktadır. En azından Tasarı ile bazı yatırım ve öğrenim şartları konulabilirdi.

10. Tasarının 59. maddesi TC. Emekli Sandığı'na ait taşınmazların satışına ilişkin hükümleri kapsamaktadır. Bilindiği gibi sandığın taşınmazlarından çok değerli olanları otel işletmecilerine uzun süreli olarak kiraya verilmiştir. Uzun süreli kiralamalara konu olan taşınmazların satılması halinde satış bedelinin rayiç bedele ulaşması mümkün değildir. Ayrıca bu taşınmazlardan satışından elde edilecek gelirlerin büyüklüğü Emekli Sandığı'nın finansman açığı ile karşılaştırıldığında derde deva olmayacağı görülecektir.

Bütün bunların ötesinde hükümetin bugüne kadarki uygulamasında başarılı bir performans gösteremeyen Özelleştirme İdaresi'nin Sandığın taşınmazlarının satışında yetkili olabilmesi de doğru değildir.

11. Komisyon görüşmeleri sırasında Tasarının yürürlükten kaldırılan hükümleri düzenleyen 62. maddesine yapılan bir ilaveyle 4070 sayılı Hazineye Ait Tarım Arazilerinin Satışı Hakkında Kanunun 11. maddesinin (k) bendi yürürlükten kaldırılmıştır. Anılan (k) bendi 3083 sayılı Sulama Alanlarında Arazi Düzenlemesine Dair Tarım Reformu Kanununa göre uygulama alanı ilan edilen yerler 4070 sayılı Kanunda düzenlenen doğrudan satışın kapsamı dışında bırakılmıştır. 3083 sayılı Kanun toprak reformunun uygulandığı Şanlıurfa İlini ilgilendirmektedir. 4070 sayılı Kanun uygulamasında Şanlıurfa İlinde 3083 sayılı Kanuna göre uygulama alanı ilan edilmiş yerlerin bir kısmında uygulayıcı kuruluşun Kanunun amacı doğrultusunda hiçbir zaman uygulamaya gitmeyecek olması nedeniyle sorunlar yaşanıyor olabilir. Bunun çözümü esasen Tasarıda yer almıştır. Ancak komisyon görüşmeleri sırasında 4070 sayılı Kanunun 11. maddesinin (c) bendinin yürürlükten kaldırılmasına paralel olarak Hükümet Tasarısının 57. maddesinin 10/b bendinde yer alan "4070 sayılı Kanunun 11. maddesinin (k) bendinde yer alan "uygulama alanı ilan edilen yerlerde", ibaresi "uygulama alanı ilan edilen yerlerde, uygulayıcı kuruluşça uygun görülmeyen taşınmazlarda olarak değiştirilmiştir" ibaresi de komisyonda Tasarıdan çıkarılmıştır.

Bu düzenleme 3083 sayılı Kanun uygulamasında önemli problemler yaratacaktır.

12. Tasarının Geçici 9. maddesiyle yapılan düzenleme süresi geçtiği halde ihracat taahhütleri kapatılmamış olan kredilere ilişkin ödenmemiş bazı vergi yükümlülüklerinin Kanunun yayımını izleyen ayın sonuna kadar ödenmesi halinde ceza, gecikme zammı ve faizlerinin terkin edileceğine ilişkin bir af düzenlemesidir.

Kapatılmayan ihracat taahhütleri ekonominin bir sorunudur ve bu haliyle sahte belge düzenlenmesi konusunda ciddi bir potansiyel oluşturmaktadır. Ancak affa gidilirken mevcut sistemin aynı sorunları, kapatılmayan ihracat taahhütlerini yeniden yaratmaması için gerekli önlemler alınmamaktadır.

M. Akif Hamzaçebi	Kemal Kılıçdaroğlu	Osman Kaptan
Trabzon	İstanbul	Antalya
Kâzım Türkmen	Yakup Kepenek	M. Mesut Özakcan
Ordu	Ankara	Aydın
Bülent Baratalı	Gürol Ergin	Osman Coşkunoglu
İzmir	Muğla	Uşak
Enis Tütüncü		A. Kemal Kumkumoğlu
Tekirdağ		İstanbul